

EFF'S SURVEILLANCE SELF-DEFENSE

TÍTÀKÙRỌSỌ PẸLÚ ẸLÒMÍRÀN

<https://ssd.eff.org/en/about-surveillance-self-defense>

LOCALIZATION LAB

Títàkùròsọ Pèlú Ëlòmíràn

Èrọ ìgbọ̀ròsáfẹ́fẹ́ àti ayélujára ti mú ìtàkùròsọ pèlú òmíràn rọ̀rùn ju ti àtẹ̀yìnwá lọ, ẹ̀gbón ó ti mú ìṣe alamí gbòòrò sí i láyí tí a wà yíí. Láì gbégbèésè to lààmìlaka tí yòò dáàbò bo ibi-ìkòkò rẹ̀, àwọn elétí-ọfẹ̀ lè máa tẹ́tí sí ipè, àtẹ̀jísẹ̀, ímeeli, ìṣe-ìjẹ̀ oníwàrà̀nṣesà, ipè ohun lórí IP, (VoIP) ìtàkùròsọ àwòrán fídìò, àti ìṣe-ìjẹ̀ èrọ-alátàgbà rẹ̀.

Láyìmoye ìgbà ni ìtàkùròsọ ojúkorójú láàbò tó pé ju èrọ-ayélukára tàbí èrọ-ìbáńisòrò lọ. Nítòrí bẹ̀ẹ̀, ohun tó dára ní ẹ̀ṣe ni láti lo ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò òpin-dé-òpin bí o bá ń tákùròsọ lórí ìṣàsopò fún ààbò ìtàkùròsọ rẹ̀.

Báwo ni ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò Òpin-dé-òpin ẹ̀ ṣe ní ẹ̀ṣe?

Bí ẹnì méjì bá fẹ̀ tákùròsọ tí wọn kò sì fẹ̀ kí ẹnìkẹ́ta ó f'etíkó o (fún àpẹ̀rẹ̀, Akiko àti Boris) gbodò ẹ̀ ẹ̀gbàjádé kòkórò àìrí. Kí Akiko ó tó fi ìṣe-ìjẹ̀ rànṣẹ̀ sí Boris, ó lo iyódùpadàfáàbò sí kòkórò Boris tí ó fi jẹ̀ wípé Boris nìkan ló lè tú ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò yíí. Léyìn ìgbà náà ni yóó fi ìṣe-ìjẹ̀ tí a ti yí odùu rẹ̀ padà fún ààbò rànṣẹ̀ lórí èrọ ayélujára. Bí ẹnìkẹ́ni bá ń tẹ́tí sí ìtàkùròsọ Akiko àti Boris - kòdà bí wọn bá rí ọ̀nà wọ̀ apèsè tí Akiko ń lò fi ẹ̀ oluráńṣẹ̀ ìṣe-ìjẹ̀ (gégé bí ìṣàmúlò ímeeli rẹ̀) - odù tí a yí padà fún ààbò nìkan ni wọn máa rí, wọn kò ní lè ka ìṣe-ìjẹ̀ náà. Bí Boris bá gbà á, ó ní láti lo kòkórò rẹ̀ láti fi tú u kí ó bá jẹ̀ rírí kà.

Iyódùpadàfáàbò òpin-dé-òpin gba akitiyan tó pọ̀, ẹ̀gbón ó jẹ̀ ọ̀nà kan ẹ̀ṣe tí òhò fi lè ẹ̀yẹ̀wò ààbò ìtàkùròsọ láì ẹ̀yẹ̀mẹ̀jì nípa ààbò gbàgede tí wọn ń lò. Ìpèsè míràn, bíi Skype, fi yé wípé òun ń lo iyódùpadàfáàbò òpin-dé-òpin síbẹ̀ ó jọ wípé wọn kò lò ó. Kí iyódùpadàfáàbò òpin-dé-òpin ó tó ó ẹ̀ṣe dáadáa, òhò gbodò ní ẹ̀yẹ̀wò tí yóó tú àṣìrì bóyá kòkórò àìrí tí wọn ń fi ń ẹ̀ iyódùpadàfáàbò ìṣe-ìjẹ̀ jẹ̀ ti ẹnì tó yẹ̀ kí ó jẹ̀. Bí ìṣe-àìrídímú ìtàkùròsọ ò bá leè ẹ̀ irú ìṣe yíí, ẹ̀yíkẹ́yí ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò tí ó lè máa lò lè ní ìkọ̀lù apèsè gan-an, wò ó bá yí, bí ìjọba bá pa á lāṣe láti ẹ̀ bẹ̀ẹ̀.

O lè ka ìwé àpilẹ̀ko Freedom of the Press Foundation, ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò ẹ̀ṣe fún ẹ̀kúnrẹ̀rẹ̀ àṣe lórí bí a ẹ̀ ń lo iyódùpadàfáàbò òpin-dé-òpin fún ààbò ìṣe-ìjẹ̀ oníwàrà̀nṣesà àti ímeeli. Rí i dájú pé o yẹ̀ SSD ìsàlẹ̀ yíí wò:

- Ọ̀rọ̀ àkòsọ lórí kòkórò ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò gbogboògbò àti PGP
- Bí a ẹ̀ lè: lo OTR fún Windows
- Bí a ẹ̀ lè: lo OTR fún Mac

Ìpè Ohun

Bí o bá ń pè lórí èrọ-ìbáńisòrò oríi tábilì tàbí lórí èrọ-ìbáńisòrò alágbèéká, a kò lo yí-dátà-rẹ̀-padà-sí-odù-ààbò òpin-dé-òpin fún ipè rẹ̀. Bí o bá ń lo èrọ-ìbáńisòrò alágbèéká, èrọ-ìlẹ̀wọ̀ àti òpó agbáfẹ́fẹ́-òrò-ká lè máa lágbara tó lórí ipè rẹ̀. Síbẹ̀ bí ìtàkùròsọ rẹ̀ bá gba ìṣàsopò kojá, o lè ní ìkọ̀lù láti apá ilé-ìṣe ìṣàsopò èrọ-ìbáńisòrò àti pèlú ìtánká, ìjọbakíjọba tàbí àjọ tí ó ní agbára lórí ilé-ìṣe èrọ-ìbáńisòrò rẹ̀. Ọ̀nà tó rọ̀rùn jù lọ fún àrídájú ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò òpin-dé-òpin lórí ìtàkùròsọ ohun ni láti lo VoIP.

Kíyèsára! Àwọn apèsè VoIP tó jẹ gbajúmò, gégé bíi Skype àti Google Hangout, máa n lo ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò ìṣíkúró kí àwọn atétí sí ìtākùròsọ ó máa le è gbọ, àmọ́sá apèsè tìkára wọn lè máa gbọ. Ó dá lórí, àwòṣe ìdèrùbà rẹ, èyí lè jẹ ìsòro, ó sì lè máa jèsòro. Àwọn apèsè tó bá n lo ipè VoIP tí a ti yí odùu rẹ padà fún ààbò ni:

- WhatsApp
- Signal
- Jitsi
- Silent Phone
- Zphone

Fún ìtākùròsọ VoIP tí a ti yí dátà rẹ padà sí odùu fún ààbò, ẹnì méjèèjì tó n tākùròsọ gbọdò lo ìṣẹ-àìrídímú kan náà (tàbí èyí tí ó bára wọn mu).

Àtẹ̀jísẹ̀

Àtẹ̀jísẹ̀ tí a mọ́ bí ẹnì m'owó (SMS) ò lo ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò òpin-dé-òpin. Bí o bá fẹ́ fi ìṣẹ-ìjẹ́ tí a ti yí dátà rẹ padà sí odùu ààbò ránsẹ́ lórí ẹ̀rọ-ìbáńisòrọ́ rẹ, o ò ṣe lo ìṣẹ-àìrídímú ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò fún ìṣẹ-ìjẹ́ oníwàràńṣesà dípò àtẹ̀jísẹ̀.

Díẹ nínú àwọn ìṣẹ-ìjẹ́ oníwàràńṣesà tí a ti yí dátà rẹ padà sí odùu ààbò ìfẹ́nukò ti wọn. Wàyí, ẹ wò ó bá yí, àwọn ònlòò Signal lórí Android àti iOS lè sòrò bó tìbòtì pẹ́lú ààbò lórí gbàgede wònyí.

Áàpù tí máa n yí odù ìtākùròsọ padà fún ààbò pẹ́lú OTR lórí èyíkéyí ìṣàsopò tó n lo XMPP ni ChatSecure, tí ó tùmò sí wípé ó lè ṣ'àṣàyanan nínú oríṣíríṣi ìṣẹ-ìjẹ́ àdádúró tí ó hùn ọ nínú àìmọye tó wà.

Ìṣẹ-ìjẹ́ Oníwàràńṣesà

Àtẹ̀jísẹ̀ tí a mọ́ bí ẹnì m'owó (SMS) ò lo ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò òpin-dé-òpin. Bí o bá fẹ́ fi ìṣẹ-ìjẹ́ tí a ti yí dátà rẹ padà sí odùu ààbò ránsẹ́ lórí ẹ̀rọ-ìbáńisòrọ́ rẹ, o ò ṣe lo ìṣẹ-àìrídímú ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò fún ìṣẹ-ìjẹ́ oníwàràńṣesà dípò àtẹ̀jísẹ̀.

Díẹ nínú àwọn ìṣẹ-ìjẹ́ oníwàràńṣesà tí a ti yí dátà rẹ padà sí odùu ààbò ìfẹ́nukò ti wọn. Wàyí, ẹ wò ó bá yí, àwọn ònlòò Signal lórí Android àti iOS lè sòrò bó tìbòtì pẹ́lú ààbò lórí gbàgede wònyí.

Áàpù tí máa n yí odù ìtākùròsọ padà fún ààbò pẹ́lú OTR lórí èyíkéyí ìṣàsopò tó n lo XMPP ni ChatSecure, tí ó tùmò sí wípé ó lè ṣ'àṣàyanan nínú oríṣíríṣi ìṣẹ-ìjẹ́ àdádúró tí ó hùn ọ nínú àìmọye tó wà.

Ìfẹ́nukò ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò òpin-dé-òpin fún ìtākùròsọ alátẹ̀jísẹ́ ojú-ẹsẹ́ tó ṣe í lò lórí onírúurú ìṣẹ́ ni Àìsílákòsílẹ́ (OTR).

Àwọn irinṣẹ́ tó ní OTR nínú pẹ́lú ìṣẹ-ìjẹ́ oníwàràńṣesà ni :

- Pidgin (fún Windows tàbí Linux)
- Adium (fún OSX)
- ChatSecure (fún iPhone and Android)
- Jitsi (Linux,
- Windows, Mac OS)

Ímeèlì

- Pidgin (fún Windows tàbí Linux)
- Adium (fún OSX)
- ChatSecure (fún iPhone and Android)
- Jitsi (Linux,
- Windows, Mac OS)

Ọpọ apèsè ímeèlì fún ọ láàyè láti yẹ ímeèlì wò lórí ìtākùn aṣàwáríkiri, gégé bíi Firefox tàbí Chrome. Nínú apèsè wọnyí, ìtìlẹ̀yìn wà fún HTTPS, tàbí ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò ìpele-ìṣíkúrò. Ó lè mò bí apèsè ímeèlì rẹ bá pèsè ìtìlẹ̀yìn HTTPS fún ọ bí o bá wọlé sínú ìtākùn-ímeèlì rẹ àti URL orí òkè aṣàwáríkiri rẹ tí ó bèrè pèlú lẹ̀tà HTTPS nípò HTTP (fún àpẹẹrẹ: <https://mail.google.com>)

Bí apèsè ímeèlì rẹ bá ní ìtìlẹ̀yìn fún HTTPS, ṣùgbón tí kò ẹe bẹẹ, gbìyànjú kí o pààrọ HTTP pèlú HTTPS nínú URL kí o sì tún ojúuwé náà tẹ. Bí o bá fẹ̀ ìdánilójú wípé HTTPS lo máa ní lò ní gbogbo ìgbà lórí ibùdó tí ó bá wà, gba ẹ̀dà àfilé HTTPS Níbigbogbo sílẹ̀ fún lílò lórí aṣàwáríkiri Firefox tàbí Chrome.

Apèsè imeèlì ìtākùn àgbáyé tó máa ní lo ààtò-àbáwá HTTPS ni :

- Gmail
- Riseup
- Yahoo

Apèsè ìtākùn-ímeèlì mìíràn fún ọ láàyè láti yan HTTPS gégé bí àbáwá tí o lè yàn nínú ààtò rẹ. Èyí tó gbajúmò jù lọ ni Hotmail t'ó ẹ̀ ní ẹe bẹẹ dòní.

Kí ni ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò ìpele-ìṣíkúrò ní ẹe àti ìdí tí o fi lè nílò rẹ fún?

HTTPS, tí a tún mò sí SSL tàbí TLS, máa ní yí dátà ìtākùrọ̀sọ̀ rẹ padà-sí-odù-ààbò kí ẹ̀lòmíràn ó máa bá a rí i kà lórí ìṣàsopọ̀ rẹ. Èyí lè kan àwọn tí ẹ̀ jọ ní lo WiFi kan náà ní pápákò òfuuufú tàbí ní ilé ìjẹun, àwọn ẹ̀lòmíràn ní ibiṣẹ̀ tàbí ilé ìwé, alákòoso ilé-ìṣẹ̀ apèsè (ISP) rẹ, olè apanilára, ìjọba, tàbí àjọ agbófinró. Ìtākùrọ̀sọ̀ tí o fi ránsẹ̀ lórí ìtākùn aṣàwáríkiri rẹ, títí kan ìtākùn ojú-ìwé tí o lọ àti ohuninú ímeèlì rẹ, ìwé-ìrán tí ibùdó-ìtākùn-àgbáyé àti ìṣẹ̀-ìjẹ̀, lílo HTTP dípò HTTPS f'àyè gba adojúkọni láti dí ìtākùrọ̀sọ̀ rẹ lówọ̀ àti kà á.

HTTPS ni ìpilẹ̀ṣẹ̀ ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò ìtākùn aṣàwáríkiriì rẹ tí a f'owó sí fún ènìyàn gbogbo. Ó dàbíí síso okùn ààbò ìjókòó bí o bá n wa ọkọ.

Àmọ́ ó ní àwọn ohun tí HTTPS kì í ẹ. Bí o bá fi ímeèlì ránṣẹ́ lórí HTTPS, apèsèe ímeèlì rẹ yóò sì rí ẹdà ìtākùròṣọ rẹ tí data ò yí odù rẹ padà fún ààbò. Ìjọba àti agbófinró lè rí dátà rẹ pèlú iwé àṣẹ. Ní ilú America, ọpọ̀ apèsèe ímeèlì ló ní ilànà àti àkọsilẹ̀ pé wọn yóò wí fún ọ bí àwọn ìjọba bá l'áwọn-ọ̀n fẹ́ ẹ rí dátà rẹ gégé bí òhò, níwọn ìgbà t'áṣẹ́ bá f'àyè gbà wọn, ṣùgbón ilànà yìí kì í ẹ tipá, àti pé lópọ̀ ìgbà ni ọ̀fin kò fún apèsèe láyẹ́ láti sọ fún òhò wípé ìjọba béèrè fún dátà rẹ. Apèsèe ímeèlì, gégé bí Google, Yahoo, àti Microsoft, tẹ̀ àtẹ̀jádé ìròyìn mímọ́ gaara tó n s'àyé iye ibéèrè fún dátà òhò tí wọn ti gbà, ilú t'ó béèrè fún un, àti iye ìgbà tí ilé-iṣẹ́ náà ti fi dátà ṣowó sí ìjọba.

Bí àwòṣe ìdẹ̀rùbà rẹ bá ní ìjọba tàbí agbófinró nínú, tàbí o ní ìdí mìíràn fún àìfààyègbà apèsèe ímeèlì láti fi ohuninúu ímeèlì rẹ ránṣẹ́ sí ẹ̀nikẹ̀ta, o lè fẹ́ ẹ́ máa lo ìyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò ọ̀pin-dé-ọ̀pin fún ìtākùròṣọ́ ímeèlì rẹ.

PGP (tàbí ibi-ìkọ̀kọ̀ tó dára jù) ni ìyódùpadàfààbò ọ̀pin-dé-ọ̀pin tí ó dára jù fún ímeèlì rẹ. Bí o bá lò ó lònà tó yẹ, ó máa dá ààbò bo ìtākùròṣọ́ rẹ. Fún ẹ̀kúnrẹ̀rẹ̀ àlàyé lórí bí o ẹ lè fi àti lo ìyódùpadàfàbò PGP fún ímeèlì rẹ, wo:

- Bí a ẹ n: lo PGP fún Mac OS X
- Bí a ẹ n: lo PGP fún Windows
- Bí a ẹ n: lo PGP fún Linux

Ímeèlì

Ìyódùpadàfàbò ọ̀pin-dé-ọ̀pin ní dáàbò bo ohuninú ìtākùròṣọ́ rẹ ni, kì í dáàbò bo ìtākùròṣọ́ tìkararẹ. Kì í dáàbò bo mètádata - tí í ẹ̀pẹ̀júwe ohun gbogbo nípa dátà, tí ó fi kan ilà àkórí ímeèlì rẹ, tàbí ẹni tí ó n tākùròṣọ́ pèlú àti ìgbà tí o tākùròṣọ́.

Mètádata yìí lè pèsèe gbogbo àṣìrì nípaà rẹ nígbà tí ohuninú ìtākùròṣọ́ rẹ n bẹ níkọ̀kọ̀.

Mètádata nípa ẹ̀rọ ìbáńsòrọ́ rẹ lè kó ohun ìkọ̀kọ̀ àti àṣìrì rẹ gbogbo síta. Fún àpẹ̀rẹ̀:

- Wọn mọ́ wípé o pe ilé iṣẹ́ ìbálòpọ́ ẹ̀rọ-ìbáńsòrọ́ láago 2:24 àárò àti pé o sọ̀rọ́ fún ìṣéjú 18, ṣùgbón wọn kò mọ́ kókó ohun tí o sọ̀rọ́ nípa.
- Wọn mọ́ wípé o pe ilà ẹ̀rọ-ìbáńsòrọ́ pàjáwìrì adíparaenilowó láti orí afára Golden Gate, ṣùgbón kókó ọ̀rọ́ jẹ́ ìpamó.
- Wọn mọ́ wípé o bá ilé iṣẹ́ aṣàyèwò kòkòrò HIV sọ̀rọ́, àti oníṣẹ̀gùn-ùn rẹ, àti ilé-iṣẹ́ adójútòfò ìleraà rẹ ní wákàtí kan náà, ṣùgbón ohun tí ẹ jọ sọ ni wọn kò mọ́.
- Wọn mọ́ wípé o gba ìpè láti NRA ìjọba ìbílẹ̀ lásìkò ìpolongo ìlòdisí ọ̀fin ìbọ̀n, àti ìpè tí o pe aṣòfin àti aṣojú ilé ìgbìmọ́ ìjọba léyìnwá, ṣùgbón ohuninú ìpè náà wà ní ìpamó fún ìjọba.
- Wọn mọ́ wípé o pe onímọ́-nípa-nhkan-omobinrin, o sọ̀rọ́ fún wákàtí kan àbò, o sì pe àjọ ìfètòsómọ́bíí ìbílẹ̀ lójọ́ yẹn náà, ṣùgbón kò s'ẹni t'ó mọ́ ohun tí ẹ sọ̀rọ́ nípa

Bí o bá n pè lórí èrọ-ìbáńisòrọọ alágbèéká, ìwífún nípa ibi tí o ti n pè ni mètádatà. L'ódún 2009, olóshèlú Green Party, Malte Spitz pe Deutsche Telekom lẹjọ pẹlú ipá kí wọn pèsè dátà ìtàkùròsọ òun lórí èrọ-ìbáńisòrọọ fún osù mífà, ó sì gbé e fún ìwé ìròyìn German. Kedere ni àlọ àtábò ìgbésẹẹ Spitz hàn nínú àwòrán tí wọn fún un.

Dídáààbò mètádatà gba kí o lo irinṣẹ míràn, gégé bí Tor, bí o ẹe n lo iyí-dátà-padà-sí-odù-ààbò òpin-dé-òpin

Àpẹẹẹ kan ni bí Tor àti HTTPS ẹe n ṣiṣẹ pọ látí dáàbò bo ohuninúu ìtàkùròsọọ ẹe àti mètádatà ẹe lójúran àwọn adojúkọni, o lè fẹ yẹ àlàyé yí wò.

ìtúnwò ìkẹyìn:

1-12-2017

Ó fẹ òkétè ohun ààbò aláḱòḱbèrè?

1. Yíyan Irinṣẹẹ Ẹẹ
2. Dídáààbò Araà Ẹẹ lórí Èrọ-alátagbà
3. Ìdíyelé Ewuù Ẹẹ
4. Títàkùròsọ Pẹlú Ẹlòmíràn
5. Ṣiṣẹ Ọrọ-ìfiwólé tó L'ágbára
6. Fífi ààbò bo Dátà Ẹẹ
7. Kí ni iyódùpadàfáàbò?